

Panorama van het subregionale landschap

Coppens, H. & Stevens, E. (2006). *Panorama van het subregionale landschap: de RESOC's*. Eindrapport Steunpunt WAV.

De werkzaamheidsgraad in RESOC Roeselare-Tielt, de regio die ongeveer op alle onderzochte indicatoren de beste cijfers voorlegt, is 72,7%. Steeds meer arbeidsmaatregelen beogen een aansturing vanuit het lokale beleidsniveau. De Erkende Regionale Samenwerkingsverbanden (ERSV) en hun Regionaal Economische en Sociale Overlegcomités (RESOC) ondersteunen het socio-economische overleg tussen sociale partners en de lokale overheden en spelen in die zin op lokaal niveau een belangrijke rol. Het hier besproken eindrapport vergelijkt de RESOC's op een aantal basis-indicatoren. Uit de analyse blijkt dat er in het Vlaams Gewest als het ware een lijn van west naar oost kan getrokken worden waarbij West-Vlaanderen de beste resultaten voor werkzaamheid en werkloosheid kan voorleggen en waarbij Limburg er minder goed uitkomt. Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen nemen de middenweg.

Hoog-laag, laag-hoog

Om zicht te krijgen op de lokale arbeidsmarkten en hun onderlinge verschillen werkt het eindrapport met figuren waarin het Vlaams Gewest zich situeert op het punt waar de assen kruisen. Anno 2004 noteerde het Vlaams Gewest een werkzaamheidsgraad van 67,7% (X-as) en een werkloosheidsgraad van 8% (Y-as). De assen in de figuur kruisen mekaar op deze waarden; de verschillende regio's situeren zich daarrond.

Doorgaans blijkt dat een lage werkzaamheidsgraad gepaard gaat met een hoge werkloosheidsgraad en

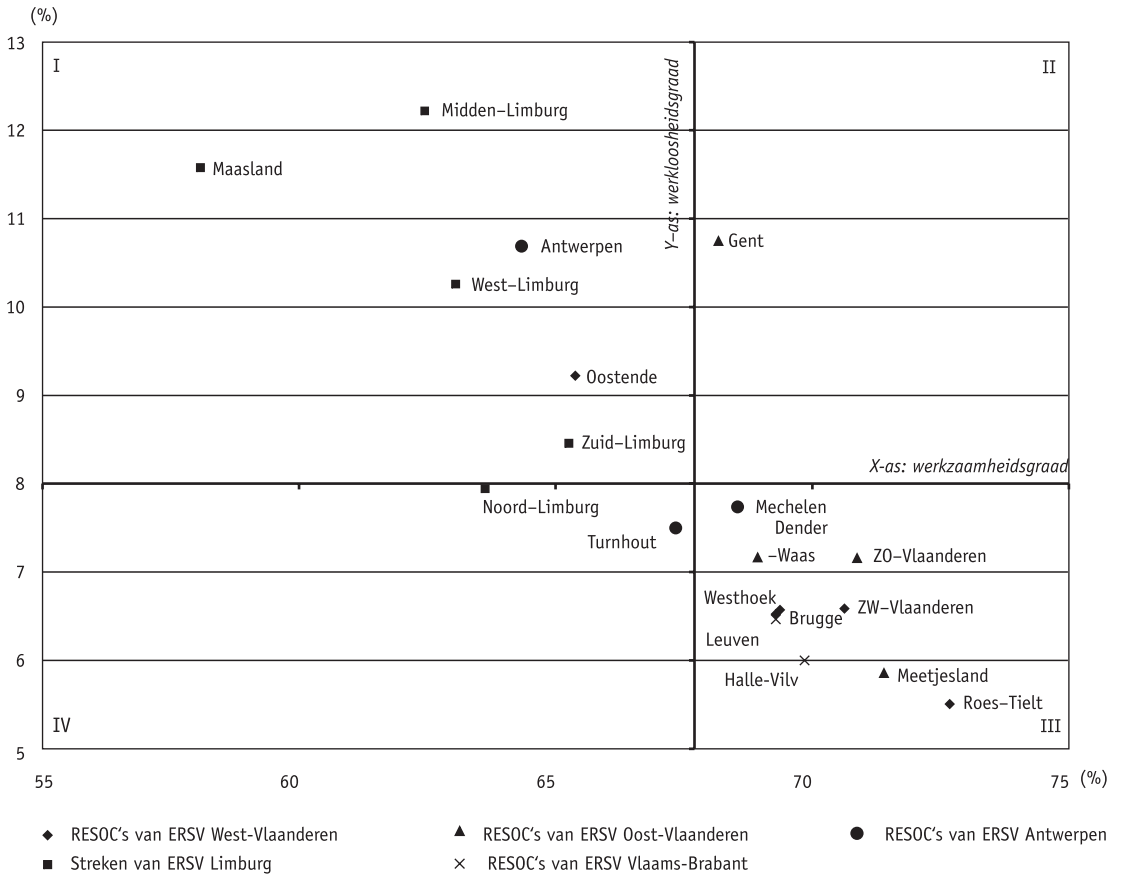
vice versa. De meeste RESOC's liggen immers rond de denkbeeldige curve die Midden-Limburg verbindt met Roeselare-Tielt. Andere combinaties komen zelden voor. RESOC Gent wijkt af omdat een hoge werkzaamheidsgraad (68,2%) er toch gecombineerd wordt met een hoge werkloosheidsgraad (10,7%). De combinatie van zowel een hoge werkzaamheid en een hoge werkloosheid wordt in Gent bovendien teruggevonden bij de vrouwen, jongeren en ouderen. In Noord-Limburg doet het omgekeerde patroon zich voor: een lage werkzaamheidsgraad (63,6%) gaat er samen met een relatief lage werkloosheidsgraad (7,9%). En ook in RESOC Turnhout dat weliswaar iets dichter bij het Vlaamse gemiddelde

ligt, keert dit patroon terug.

De vermelde uitzonderingen daar gelaten, volgen alle regio's het patroon waarbij een hoge werkzaamheidsgraad samengaat met een lage werkloosheidsgraad en vice versa. Zes regio's bevinden zich globaal gezien in een zwakkere positie dan gemiddeld in Vlaanderen (kwadrant D). In de streken Midden-Limburg en Maasland is de arbeidsmarkt het minst rooskleurig. Een erg laag aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd van 62,5% gecombineerd met een erg hoog aandeel werkzoekenden in de beroepsbevolking van 12,1% maakt dat de situatie er in Midden-Limburg niet gunstig

Figuur 1.

Werkzaamheidsgraad en werkloosheidsgraad van de bevolking op arbeidsleeftijd (18-64 jaar) (Vlaamse RESOC's en Limburgse streken; 30 juni 2004)

Bron: RSZ-DMFA, RSZ-LATG, RSZPPO, RIZIV, RSVZ, NIS Bevolking, VDAB (Bewerking Steunpunt WAV)

uitziet. In het Maasland gaat het om respectievelijke aandelen van 58,1% en 11,6%. Ook West- en Zuid-Limburg positioneren zich in het eerste kwadrant. Vooral de relatief lage werkzaamheidsgraden vallen er op: 63,1% in West-Limburg en 65,4% in Zuid-Limburg. Bovendien blijkt dat deze Limburgse streken ook bij de vrouwen, jongeren en ouderen veelal achterop hinken ten aanzien van het Vlaams Gewest. Alleen West-Limburg kan met een jongerenwerkzaamheid van 48,6% een beter cijfer dan gemiddeld noteren. Buiten Limburg kenmerken ook de RESOC's Antwerpen en Oostende zich door een minder gunstige situatie dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. In RESOC Antwerpen

bedraagt de werkzaamheidsgraad 64,4% en de werkloosheidsgraad 10,7%. Ook op de indicatoren met betrekking tot de vrouwen, jongeren en ouderen komt Antwerpen niet aan de cijfers van het Vlaams Gewest. In RESOC Oostende is de situatie evenmin rooskleurig met een werkzaamheid van 65,4% en een werkloosheid van 9,2%. RESOC Oostende is eigenlijk het zwakke broertje van het anderzijds goed presterende ERSV West-Vlaanderen: op alle indicatoren wordt een lagere score opgetekend in vergelijking met Vlaanderen. Alleen met een werkzaamheid van 49,2% bij de jongeren kan RESOC Oostende zich meten met de andere West-Vlaamse RESOC's.

Tien RESOC's doen het beter dan gemiddeld in het Vlaams Gewest (kwadrant III). Grote uitschieter is hier RESOC Roeselare-Tielt waar een erg hoge werkzaamheid (72,7%) samengaat met een erg lage werkloosheid (5,4%). Ook de andere West-Vlaamse RESOC's, met uitzondering van Oostende, leggen gunstigere cijfers voor dan gemiddeld in Vlaanderen. Daarnaast zijn ook de twee Vlaams-Brabantse RESOC's in dit kwadrant te situeren. Ze noteren beiden een werkzaamheid van bijna 70% en een werkloosheid van rond de 6%. Ook op andere indicatoren scoort Vlaams-Brabant beter dan gemiddeld in Vlaanderen. Zo is in Halle-Vilvoorde 53,3% van de vijftigplussers aan het werk en is 63% van de Leuvense vrouwen werkzaam. Enkel bij de jongeren komen de Vlaams-Brabantse RESOC's niet aan het Vlaamse gemiddelde: ongeveer 42% van de 18- tot en met 24-jarigen is er aan de slag. Terug naar de figuur, blijkt dat de cijfers in Oost-Vlaanderen ook beter zijn dan gemiddeld in het Vlaams Gewest, met uitzondering van de reeds vermelde relatief hoge werkloosheid in RESOC Gent. Vooral het Meetjesland springt eruit met een aandeel werkenden van 71,2% en een werkloosheidsgraad van 5,9%. Uit het ERSV Antwerpen heeft enkel RESOC Mechelen hier een plaatsje: het scoort iets beter dan gemiddeld, maar ligt toch dicht bij de globale Vlaamse situatie.

De bron

De raming van de beroepsbevolking omvat enerzijds een raming van het aantal werkenden en anderzijds een raming van het aantal werkzoekenden in elke Belgische gemeente, naar geslacht en vijfjarige leeftijdsklasse. De raming van de beroepsbevolking onderscheidt zich van de raming van de

werkgelegenheid. Bij de werkgelegenheid gaat het om het aantal arbeidsplaatsen dat in elke Belgische gemeente aanwezig is. Beide ramingen zijn volledig gebaseerd op administratieve bronnen.

De ontwikkeling van de raming van de beroepsbevolking en van de werkgelegenheid is geen afgerond proces. Vanaf 2003 werd omwille van een aantal methodologische veranderingen gestart met een nieuwe tijdreeks. Op basis van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming bij de KSZ is het bijvoorbeeld mogelijk te corrigeren voor dubbeltellingen alsook nog een aantal verfijningen aan te brengen. Ook leidde de samenwerking met het Instituut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique (IWEPS) tot een betere afstemming tussen haar raming en deze van het Steunpunt WAV, en tot een verbeterde berekeningswijze van de grensarbeid. Bovendien zal de wav-raming van de beroepsbevolking een van de bouwstenen zijn in het ontwerp van de arbeidsrekeningen.

Voordelen van de raming van de beroepsbevolking en de werkgelegenheid zijn het gedetailleerde niveau waarop de gegevens beschikbaar zijn, namelijk per gemeente, geslacht en vijfjarige leeftijdsklasse alsook de consistentie en coherentie waarmee de tijdreeks wordt aangeboden, gesteund op een doordachte methodologie. Ook de beschikbaarheid van sectorale gegevens op subregionaal niveau is voor vele beleidsmakers een pluspunt.

*Helga Coppens
Eef Stevens
Steunpunt WAV*